

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

EN TRIMESTRES

En Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

Redacció i Administració

General Barceló, -1.-2.ª
PALMA DE MALLORCA

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A Manacor: Ca-Mestre Antas, Fiol Ferrer, 5.—Ca-Pamo Andorra Alcever, Plassa del Palau, 2.

A Palma: Llibreria d'En Guasp, Mercé, 6.—Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria Ernest Frau, Brossa.—Llibreria d'Alomar y Fontdevila, Brossa.

Para En Redenjoli. Escoltan i oireu

Tabuixada

Aneque sia sa setmana de Festes, setmana de pau, haurem de «tabuixar» ets anticlericalitxos perquè ells no respecten Festes de Nadal ni de Pasco ni de Cincogema, no respecten res, endimoniats contra Deu i contra tota cosa que fassa color de religió. Si ells aqueixa setmana no se fossen desmandats contra sa causa sagrada que defensam, sa causa del Bon Jesús i de sa seua sacratissima Religió que mos dugué del cel per salvar tots ets homes; si ells, ets anticlericalitxos aqueixa setmana mos haguessen servat corter i haguessen feta una mica de bonda, noltros ara no los remetriem, no'ls-e tornariem ses pilotes an es joc, no'ls-e «tabuixariem». Ells s'ho han cercat, idó que hu guarden!

I

«Animalot!» Més que «Animalot!»

¿Sabeu aquella errada que per distracció mos escapá, fa quinze dies, aixó es, que, sense donarnos-ne compte, posárem «Jesús» en lloc de «Judes», i que ja explicárem i rectificárem dissapte passat? Idó s'«Animalot pudent» mos retreu i mos tira a la cara com un «sacrilegi» aquella «errada» tan involuntaria, com es evident de tota evidència que hu va esser absolutament involuntaria; i que, si ab dret seny haguéssim posat «Jesús» en lloc de «Judes», no es dubtos que seria estada una blasfèmia horrible. Pero tal volta LA AURORA s'es dedicada may a blasfemar contra el dolcíssim, el santíssim, l'adorabilíssim «Nom de Jesús»? ¿Tal volta LA AURORA no está consagrada a defensar a tota ultransa el Bon Jesús i totes ses coses del Bon Jesús contra sa guerra que li fan ets anticlericalitxos noninguns com es «Puput»? Tan clar se vey a que aquella errada nostra era absolutament involuntaria, que cap suscriptor ha reclamat. Un bon amic la mos feu notar, i romanguèrem esglayats de que una errada tan feresta mos fos passada per may, i a l'acte la rectificárem.

Es «Puput» també fa befa des nostre «Censor», Doctor en Teologia i Dret Canònic, persona exemplarissima i escurpulosissima ab aquestes coses de periòdics i ab ses altres que pertocquen; en fa befa s'«Animalot» perquè ne mos corretegi tal errada. Es que s'«Animalot pudent» va tan atrassat de notícies en Religió, que encara no sap que sa «Censura Esglesiástica» des periòdics no se fa abans de sortir ells, per ses grans dificultats que aixó duya com se feya abans, sino que se fa després de sortir el periòdic, que, si hi surt res que no pertoc, es Censor avisa, i an es nombre pròxim se fa sa rectificació que cal. Així hu ordená el Papa, i així se fa, jo «Animalot pudent!». Pero com vos no'n sabeu pelada de religió, més que per ofendrela i atacarla, ignorau, com a «Animalot» per essència i potencia que sou, ses ordres del Papa, de qui tantes de vegades heu feta burla, gran noningú!

I gèniu cara, dissapte passat, d'escaudalisarvos d'aquella «errada» nostra, allá sa vostra desvergonya arriba a s'estrem de que dins un articletxo

que no fa gayre més d'una columna posau cinc vegades una de ses paraules més deshonestes i més pornogràfiques que hi ha dins es mallorquí?

II

Es republicans fent la tristr figura

Si, aixó han fet republicans i socialistes ab sa discussió d'es Tractat d'Espanya ab França sobre el Marroc. Dins s'article que dedicam avuy an aquest tractat ja donam conte de sa conducta antipatriòtica i teixerrada que han observada republicans i socialistes ab tot aixó del Marroc, demostrantse una gent sense to ni so, sense cap ni centener, cap-closa i cap-buyda. Essent ells així, per forza ara s'hi haviem de demostrar també dins ses Corts com se discutia aqueix tractat. Ab aquella discussió feren uns discursos eloquentissims D. Gabriel Maura i Gamazo, es fí major de D. Antoni. D. Juan Vasquez Mella, D. Juan Ventosa i Calvell i En Garcia Prieto, Ministre d'Estat, demostrantse tots molt enterats de sa situació d'Espanya i del Marroc i de ses questions internacionals, i de lo que convé a l'Espanya per tirar endevant i fer hora per lloco, parlant per boca d'ells es més pur patriotisme, es seny i es bon sentit. En canvi, es republicans que volgueren parlar, mestegaren fesols ó amollaren un enfilay de doys i viollades, com En Pauetxo Iglesias i En Lerroux, que pegaren lo que se diu de genoyis. Sols un tal Rodés, diputat catalá i republicá, per lo que té de catalá, doná proves de sentit comú. Ets altres caporals de sa República, no gosaren badar boca, comexent sa seua mala situació per parlar, ab tot lo que es seus diaris haviem dit contra s'acció d'Espanya an el Marroc, i ells, es caporals, may en protestaren ni els-e romperen es vent. ¿Com es possible que cap polític formal i que sapiga gens lo que's metgenca, tenga pit per sostenir seriament lo que sostengué ara dins ses Corts En Pauetxo Iglesias: que Espanya lo que ha de fer es abandonar Melilla i Ceuta i tot quant té a l'Àfrica i tancar-se dins ella meteixa per reconstituirse interiorment? Si, aixó, voldria En Pauetxo! Aqueix «reconstituirse l'Espanya interiorment» seria posar sa República i armarhi sa «guerra social» que es tot es programa d'En Pauetxo i demés socialistes per «compondre el mon», aixó es, per que tot fés flamada, tot fora ses cases que En Pauetxo té a l'Escorial i ses altres «propiedades privades» que tenen es socialistes. Perque es socialistes son molt contraris de sa «propiedad privada», es a dir, de que ets altres en tenguen; ara si en poren haver ells, llavó ja en son amics fora mida. ¡Quins farsants, Deu meu! ¡quins farsants!

III

¡Escoltauh, anticlericals!

Si, escoltauh an aixó que du es nostre confrare de Manresa, «El Pla de Bages», sobre ses «Germanes de la Caritat», que tenen una escola d'infants a St. Antoni de Mèxic i s'hi calá fec, no fa gayre. ¡Escoltauh lo que feren aquelles santes monges per salvar sa vida d'aquells infants! Diu així «El Pla de Bages»:

«De terres d'Amèrica venen notícies d'una tragedia que mereix esser coneguda perque en ella se destaquen vigorosos perfils de abnegació, heroïsmes i sacrificis incomparables.

«No'n foren protagonistes la gent jove i valenta de les Pampes o d'aquells boscos salvatjes, sino febles dones consagrades a Deu per la major gloria del qual anaren a tan llunyanes terres. Allá comensaren ses tasques evangèliques fundant un collegi aont educaven un centenar de infants. Eren sis monges, sis Germanes de la Caritat.

«Fa cosa d'un mes que al cap vespre en el poble de Sant Antoni, Mèxic, un incendi devastador ompli de pànic el poble. La gent corria aterrada, y, com passa sempre en casos semblants, sense esma pera auxiliarse mutuament.

«El foc ajudat del vent feu presa en l'edifici de l'escola i dintre d'ella hi havia en aquells moment més de cent infants. ¿Com salvarlos? ¿Com dominar el foc, no tenint el poble medis per combatre'l?»

«Les monges totes comensaren a salvar infants. Embolellades de fum, cercant angustioses entre el laberinte de flames, de ferros fets brases, de parets que s'ensorren, ab els hàbits cremant, ab les carns ferides, anaven incansables, heroïques, trayent infants e pes de brassos i disputant a la mort una a una les vides de les cent criatures que la mort les s'havia de fer seus sense l'heroïsmo d'aquelles santes dones. Un esforç, el darrer esforç, i totes les criatures foren salvades. Llavors, solsament llavors pensaren elles en salvarse. El poble comogut, ansiós esperava l'aparició de les monges per aclamarles com a salvadores dels fills d'es poble.... quant sobtadament se deixa sentir un cruixit monstruós, les bigues cruixen, les parets trontollen, s'esquerden i es desplomen dintre la espantosa foguera dont surten milenars de gaspires... Un crit del poble anuncia tot l'horror de la catástrofe. L'edifici ha desaparegut, es un munt de ruines i seta d'elles dormen per sempre les sis Germanes de la Caritat, les sis verges heroïques, encarnació viva del mes sublim dels sacrificis.

¿Que hu heu sentit, anticlericals? Aixó son, aixó fan ses monges, que voltros duys tan cuantra, dientvos defensors des poble? ¿Qui ha demostrat may tant d'amor an es poble com ses monges? Veyam, grans bandues, si son capaces de citarme cap anticlerical que se sia sacrificat may p'es poble, p'es pobres, p'es desgraciats com, com s'hi sacrificaren aqueixes sis monges de St. Antoni de Mèxic; com s'hi sacrificaren, fa tants de sigles, ses monges catòliques dins tot lo mon!

IV

Un ministre qu'ha reculat

Es Ministre que ab una plemada llevá a ses Monges de la Puresa s'«Escuela Normal Superior de Mestres», s'altre dia dins es Senat va dir que posaria s'«Ensenyansa Neutra» a ses Escoles de s'Estat; pero llavó quant sorti tal discurs demunt es «Diari de Sessions», sorti ab aquella frase capgirada, dient que es «Ensenyansa era una aspiració» des Ministre, no que

ell l'hagués de posar, no que es Govern la volgués posar. Es que es Govern va veure sa pifia que el Sr. Ministre d'Instrucció Pública havia comesa, i el feu recular. Aixó demostra lo contraria que es, gracies a Deu, s'opinió pública d'Espanya an aquella ensenyansa del dimoni; tant, qu'aquells que son partidaris, si governen, no s'atreveixen a provar de pensar-la; i, si els escapa que la velen posar, llavó no teuen altre remey que recular, perque toquen ab ses mans que sa figa no es madura ni du camí de madurar. Si, Espanya es inimiga de s'«ensenyansa neutra», que no es més qu'una màscara de s'ensenyansa contra Deu, de s'ensenyansa del dimoni, que només serveix per criar criminals i mostros de iniquitat, plijors que dimonis. Aixó es s'«ensenyansa neutra», obra mestra de Satanás.

V

¿E-hu veys, jo republicans! qu'ha resultat d'haver llevat es Consum?

Si, aquesta llevada des Consum es una gloria vostra i d'En Canalejas, Deu l'haja perdonat. Bo seria porer llevar totes ses contribucions, i noltros votariem que les llevassen totes, si una nació pogués passar sense pagar-ne de contribucions. Es una cosa clara que es odiós es «dret de porta», es Consum; pero ara veurem si sa contribució que posará demunt altres coses per treure s'Estat i ets Ajuntaments lo que treyen d'aquell «dret», será gayre més agradosa que aquell «dret». Lo cert es que per tot e-hi ha esclips i esclops i croixits de camella sobre es nous tributs que pesen per sustituir es Consum.

Devant ses grans protestes que esclataren dins tota Espanya sobre aquests nous tributs i per part d'ets Ajuntaments, que veuen que, suprimites Consum, no porán ferdiners d'en lloc per sostenir es seus presuposts de despeses,—es Govern va dirigir una consulta a tots ets Ajuntaments d'Espanya sobre es resultats que donava en la práctica sa lley de 12 de juny de 1911 que suprimí es «Consum», i lo que convendria modificar de tal lley.

Ses contestacions d'ets Ajuntaments no son estades gens favorables a tal lley. 8658 Ajuntaments e-hi ha dins Espanya, sense contar es de Capital de Provincia. 7810 han contestat. 804 han dit que ignoren es resultats que ha produïts tal lley o perque no l'han implantada o perque no han trets contes ni mirat lo que «resulta» realment. 1369 troben ventatges ab sa llevada des Consum; i 5637 e-hi troben inconvenients. 5064 Ajuntaments diuen que ab sos tributs i arbitris que sa nova lley autorisa, no porren cubrir ses seues atencions, no porren reunir sa cantitat que necessiten per sostenirse i retgir sa vila e ciutat de que están encarregats. 2746 consideren suficients aquells tributs i arbitris per cubrir ses seues atencions.

Pero s'ha de tenir en conte que tant ets Ajuntaments que troben ventatges en sa supressió des Consums, com es qui consideren suficients es tributs i arbitris que sa lley nova autorisa per cubrir ses necessitats des Muniripi, casi tots parteixen des principi de que porán fer «repartiment

veinal», com se feya a s'inmensa majoria des pobles i que se prestava a tantissims d'abusos; i tals Ajuntaments regoneixen casi tots que aqueix «repartiment» durà grans inconvenients.

Sols 535 Ajuntaments se declaren partidaris de sa llei que lleva es Consum; ets altres 8123 troben que tal llei s'ha de modificar; 1155 no diuen quines modificacions s'hi han de fer; 668 diuen que s'ha de llevar tal llei i tornar posar sa de 1898; 1637 proposen que s'Estat cedisca an ets Ajuntaments tota o part de sa cantidat i recarrec que s'Estat concedesca autonomia i facultat an ets Ajuntaments per posar tots ets arbitris que s'adordin millor a sa situació econòmica de cada Municipi.

D'ets Ajuntaments de capitals de provincia, corporacions, entitats i particulars an'e qui envià es Govern s'interrogatori, sols 390 han contestat d'aqueixa manera: 35 han dit que ignorèn es resultats de sa llei que llevà es Consum; 30 troben ventatjosa tal llei i 325 e-hi troben inconvenients. 82 creuen que ab sos arbitris que tal llei autorisa poràn ets Ajuntaments cubrir se seues atencions; i 308 creuen tot lo contrari. En quant a si s'ha de modificar tal llei llevadora des Consum, sols un tres per cent diuen sí. De 390 sols 14 la defensen, mentres 376 la rebutgen; i 200 d'aqueys derrers troben que s'Estat ha de donar autonomia i libertat an ets Ajuntaments per posar tots es tributs locals que convenguen per fer anar es Municipi avant.

Totes ses persones de seny sempre han considerat i ara hu toca tothom ab ses mans es gran desbarat qu'es llevar es Consum, senzillament perque, una volta llevat, s'han de posar altres tributs per treure s'Estat i ets Ajuntaments i ses Diputacions lo que treyen des Consums, del qual Ajuntaments i Diputacions se sostenien; i tots aqueys tributs nous resulten tan odiosos com es Consums i molt més difícils de cobrar, i tothom alsa sa coa contra ells.

Pero es republicans, per afalagar i emblanquinar es populatge, es bobians, que en temps de Salomó ja eren infuats, i de llavò ensà han aumentat un escándol; es republicans per cridar se ses simpaties des poble i com arma politica per fer propaganda i més propaganda contra es Consum i que per amunt i que per avall i que era injust i absurd, i que no era agnantador; En Canalejas, Deu l'haja perdonat, va prendre sa meteixa varera, se va fer atmósfera fins que; com ell va esser pujat, volgué cumplir ses seues promeses de llevar tal tribut, i el llevà entany. Tot d'una tot va esser alegria i gaubansa; pero aviat vengueren ets eclipses i esclips i es creixits de camella i es desgavell horrorós que; reynafavuy dins jets Ajuntaments, perque no saben com s'ho han de fer per aplegar es moraduxos i es clopinosos que necessiten per no deixar abandrnats es servicis públics, per poder atendre a seues necessitats més imprescindibles.

De manera que es resultats d'aqueixa feta d'haver llevat es Consum, que s deu principalment an es republicans, és es desorde i es desgavell més horrorós dins s'administració pública, es un vertader desastre. Es lo que resulta sempre de totes ses reformes i coses des republicans: desgavellarho tot, desbaratarho tot.

Deyen que, llevat es consum es queviures devallarien de preu. ¿Aont es aqueixa devallada? ¿Que es lo que ara costamés poc de lo que costava abans de llevar es Consum?

Si hi ha hagut gens de devallada en res, es una cosa insignificant, que no paga s'oració.

¿Ah republicans, republicans! ¿bé demostrau tenirlehi ben buyt an es

carabassot per compondre l'Espanya, per adressar es viatge de sa Nació. Si ara baix de sa Monarquia va tort, es evident que ab sa república e-hi aniria molt més; e hi aniria tant que aviat se giraria tot demunt devall, el dimoni e-hi ballaria de capoll i se'n duria ses titeres, i ses nacions estrangeres vendrien a repartirse ets escarpans i bocins que romandrien d'Espanya.

¿Ah republicans republicans! ¿votros seu molt trempats per desjectar sa Monarquia! ¿Si fósseu tan trempats per governar, per compondre l'Espanya, ja mos hi aniria bé! Fins avuy vos sou demostrats tan poc trempats per aixó com es manec de sa granera, com es moix, com sa coa de s'ase!

DE TOTES ERBES

Es metge Guinyot

(Acabatav)

Idò heu de creure i pensar i pensar i creure que va fer tanta i tanta de via es cotxo del Rey, que ab una exhalació va esser an es poble des metge Guinyot. Es cotxer aturá ses mules, i demana a una dona que passava ab una gerra d'aygo dalt es cap:

—Escoltau, germaneta, no'm dirieu, si voleu, porcu i no vos sap grea, aont está es metge Guinyot!

—¿Es metge Guinyot! diu aquella dona, tota sorpresa de tal pregunta. Aquí no sé que n'hi haja cap de metge que li diguen tal nom! ¿Jo qui conec es un tal Sen Guinyot, més conegut de tothom que es mal temps; pero no sé que sia cap metge ni que'n fassa olor!

Es cotxer i es criats que l'acompanyaven, com senten aquest rossinyol, tiren junta sobre lo que havien de fer, i resolent presentarse a ca aquell Sen Guinyot a veure si es metge o que. Demanen aont devers está el Sen Guinyot, aquella dona els ho diu, i es cotxo ja es partit cap allà. Al punt e-hi arriba, s'atura devant sa casa meteixa, i devalla un criat, i «toc! toc!» a sa baula de ses portes.

Surt una dona tota remolesta i cridant.

—¿Qui es?

—¿Deu i noltros! diu aquell criat. ¿Seria aquí ca's Metge Guinyot.

—¿Es Metge Guinyot? diu aquella dona. ¿Ara es hora de metges ni metjons! ¿qui l'ha d'haver fet metge an es meu homo?

—¿Vol dir ès es vostro homo En Guinyot?

—Si-fa, per servirvos en coses que sia bona! diu aquella.

—Idò d'orde del senyor Rey, diu es criat, ha de venir ab noltros sans falta!

—¿O Bon Jesuset! se posa a dir sa dona. ¿Ja estam perduts! El me matarán! ¿No se'n escapa! ¿Ja en deu haver feta qualcuna! ¿Polissó més que polisso! ¿Ara surt aquella dinerada que va dur! ¿Polissó! polissó!

I allà plors i descapdel, i aquell criat del Rey tot confús devant aquell endiumenjat, sensa sobre que dir ni per ont prendre.

Ab aixó «tac!» arriba En Guinyot, que venia de fer una volta per estirarse una mica ses cames; i bé hu poreu creure que li vengué denou ferm aquell cotxo de quatre mules i aquell cotxer i criats, tot tan ben encitronat i enllestit.

Sa dona afina En Guinyot, i ja s'hi aborda com una lleona, plorant i cridant.

—Polissó! gran polissó! Ara pagarás totes ses qu'has fetes! Venen a menar-te'n de part del Rey!...

Aquí es criat del Rey se gira an En Guinyot, i ja li diu:

—Es vostè es Metge Guinyot?

—Per ell me tencl va dir es reveler

—Idò de part del Senyor Rey, diu es criat, se pos dins aquest cotxo, qu'ha de venir ab noltros a veure si cura la senyora Reyna, que está renunciada de tots es metges d'una espina de peix que té entreveçada an es es canyó i no la se pot treure ni fer passar per endins! Depressa, senyor Doctor! no fos cosa que ja no hi fos a temps!

En Guinyot no'n va tayar pus; puja an es cotxo, i es cotxo parteix com la bala cap a ca'l Rey. Aquelles mules no corrien, volaven. Aviat e-hi foren. S'atura es cotxo, devalla es Metge Guinyot tot xarpat; surtem a rebre'l un estol de senyors grossos, i cap a sa cambra de la senyora Reyna! I tot aquell senyocrum, metjum i criadum bones capellades an aquell metge

nou! i ell; més serio que'l Pare Bstarr! L'afiquen dins sa cambra de la Reyna, i el senyor Rey li surt a l'encuantra ab ses llágrimas an ets uys i tot abatut.

—Bon dia tenga, Senyor Rey! diu En Guinyot. ¿que dimoni es aixó de de la senyora Reyna? ¿Qui dimoni l'ha posada d'aquesta manera?

La senyora Reyna estava estesa demunt un llit, al baix de tot, que pareixia qu'anava a donar l'ànima a Deu.

—¿Senyor Doctor! diu el Rey, mitx plorant i ab un xinglot ben alt de punt. ¿Senyor doctor! ¿un dimoni d'espina de peix es estat! ¿Sr. Doctor, será gros es premi que se'n durá si m'adoba la Reyna, aqueixa pobre dona meual... ¿Si vol tenir consulta ab sos altres metges!...

—¿Que consultes ni consultons! diu En Guinyot! ¿No es una espina de peix que té entreveçada an es carcabos?

—Si-fa diu el Rey.

—Idò ¿que he de reprimere ses consultes! diu En Guinyot. ¿Vol veure Vossa Royal Magestat prest curada la senyora Reyna?

—Massa que hu vuy! diu el Rey.

—Idò ¿venga una ambosta de reyna de pil diu En Guinyot. Vossa Royal Magestat, gordar la Senyora Reyna i pot jo me'n aniré dins sa cuyna a preparar sa medicina.

—Sr. Doctor, diu el Rey, aquí tenim es potecari de la casa que li arretglará lo que li ordeni!

—¿Es potecari? diu En Guinyot. ¿O se creu Vossa Royal Magestat que jo me don per cap potecari, per demati que s'aixec? ¿Bon potecari hi ha en mi meteix!

Se'n va a sa cuyna, i el Rey comana que cuyner i mossos de cuyna se posin tots a ses ordes des senyor Doctor, que fa posar una greixonera dalt es foc, e hi tira s'ambosta de reyna de pi, i comana an es cuyner que no s'aturin de remenarla per que se fonga moral-moral; i llavò se fa dur una pell de coní, li retaya ses barballedes de ses cames, cap i coa, i diu an es cuyner:

—Bono! en esser fusa ben fusa sa reyna, que ja sera pega ben natural, dule'm ab sa greixonera a sa cambra de la senyora Reyna, qu'ara me'n hi vatx per preparar la cosa, i allà t'esper.

Se'n hi va ab sa pell de coní, i tots es metges i tot es senyorum, senyoram i senyorim i tot es criadum, criadim i criadim mira qui mira totes aquelles coses tan estranyes d'aquell metge nou, i tothom deya petit petit:

—Pero ¿que dimoni deu voler fer aquest reveler ab sa pega i sa pell de coní? ¿Aont treu cap una greixonera de pega ni una pell de coní per fer passar una espina de peix cap endins o cap a defora? Ara hu hem de veure com se'n desfará des trumfos aquest elet!

Ab aixó En Guinyot se'n entra a sa cambra de la Reyna, i diu an el Rey:

—Sr. Rey, ara se va a fer s'esclafit. Li assegure que será just una grapaada.

—¿Que me diu, Sr. Doctor? s'esclama el Rey, tot trastornat.

—Lo que sent, diu En Guinyot. Sobre tot, posin la Reyna bé de panxa; i en dir jo:—Ara va!—que la tenguen quatre homs perque ab una revinglada no mos ho esbarrosónas tot.

—¿Que li ha de fer molt de mal, Sr. Doctor? diu el Rey.

—No, senyor Rey; diu En Guinyot. Estiga descansat que no será res.

Sobre tot, posen la Reyna de panxa i quatre homs preparats per quant el senyor Doctor diria:—Ara va!—teniria subjecte que no se pogués bategar.

Al punt se presenta es cuyner, tot dient:

—Sr. doctor, alló bull!

—Idó dumho! diu En Guinyot.

Es cuyner se'n va i al punt torna ab sa greixonera de pega bullenta. En Guinyot l'aboca demunt aquella pell de coní; i pega crit de —Ara va!— i aquells quatre homs subjecten ben subjecte la Reyna; i En Guinyot li planxa aquell pagat tan ferest an es posterma, demunt sa carn viva. Figura quina cremayonada degué esser tan terrible.

—¿Ay!!! va dir la Reyna tot d'una. I ua esser un ¡¡¡ay!!! tan esglyós, tan rabent, tan fort, tan fondo, que ab s'esstray que va fer de tot es seu cos i sobre tot de sa gargamella, s'espina de peix que tenia entravessada an es carcabos, va botir a sa capsalera des llit plena de sanc

El Rey l'afina, i l'agafa, i la se mira, cridant:

—Pero ¿i que es aixó s'espina?

—Si que hu es! s'esclama la Reyna. ¡I ben bé que hu es! ¡Ja no la me senti!

—¿Ja este salvada, gracias a Deu! Però ¡ay que me fa de mal aixó de derrer! ¿I que es estat aixó que m'hi han posat?

—Lo que li ha treta s'espina! diu En Guinyot. Aixó no té cap importancial; ¡Es metges d'aquí le hi sabrán curar. No es més qu'una cremayonada a banda que no hi ha cap os ni cap nirvi ni tenrum; tot es popa.

El Rey no sabia que li passava d'allegria; doná un abrás an es Metge Guinyot, i el se'n mená a sa Tresoreria, i el feu carregar de dobles de viint de carassa, tantes com se'n pogué posar demunt i vos assegure que se n'hi compongué moltes.

Tothom va romandre aborronat de sa feta d'En Guinyot, de s'idea qu'havia tenguda per treure s'espina des carcabos de la Reyna, i tothom mil enhorabones a la senyora Reyna!

—Aixó es un metge! deya tothom; ¡Vaja quin cap mésubert! ¡No hi ha homo per ell!

Ets altres metges donaren cap a curar sa cremayonada de la Reyna; i el Rey agafa En Guinyot abans de que fogis i li diu:

—Sr. Doctor, tenim l'hospital ple de malalts, i no hi ha qui els aixec ni qui els-e fassa tirar es mal a sa parot. Anemhi! vostè les se mirará, veyam si les mos cura, així com m'ha curada la Reyna!

—¡Hala, idó, anemhi! diu En Guinyot.

Se'n hi van, i n'hi havia de malalts un xiuxer; omplien un enfilay de sales.

En Guinyot ab el Rey comensen a sa primera sala, i de llit en llit varen córrer totes aquelles sales; i desiara En Guinyot deya an el Rey a cau d'oreya, pero que es malalts d'aprop e-hu poguessen sentir:

—¿Des qui están més al baix, farem brou per reforsar es qui son més suradors! ¿Des qui están més a l'alt, farem brou per aisar es qui son més suradors!

Acaben de veure totes ses sales de l'hospital, i se'n van el Rey i En Guinyot per allà ont eren venguts.

¿I que me'n direu? Ell aquelles paraules que En Guinyot deya desiara a s'oreya del Rey com visitaven aquelles sales, varen córrer per tots es llits, i cada un des malalts va dir:

—Així va aixó! ¿Vol dir es ver que des qui estan més al baix, han de fer brou per reforsar es més suradors? Idó no'n farán de mi de brou!

¿I ja pegava bot des llit, se vestia així com poria, i així com poria e-hu donava a ses cames a fi de qu'aquell metje nou no l'aglapis per ferne brou.

¿Que me'n direu? Ell quant lo endema demati el Rey e-hi torná ab En Guinyot per dir de quins malalts havien de fer brou i quins els'havien de beure, en troben un que acabava de devallar s'escala ab una anca rossegant.

—¿I ara que es aixó? diu el Rey.

—¿Que ha d'esser? diu aquell malalt. ¿Que ja este bo! ¡ja no tenc pus feynes per aquí!

—¿I ets altres? diu el Rey.

—Tots ja han buydat! diu aquell. ¡Tots ja están bons, com jo meteix!

I aquell malenat va seguir de d'allà cap a ca-seua, anca rossec anca rossec!

—E-hu veu, senyor Rey, diu En Guinyot, com tots ja están bons?

El Rey va romandre ab sos cabeys creets, i lo meteix tota la cort i tota la ciutat, com e-hu saberen: i tornaren carregar d'or En Guinyot tant com en volgué.

I que va fer ell? Se'n va més que depressa a ca-seua, pren sa dona, i s'es-pitxaren a fora-Reyne, a una banda que negú els-e conegués, per que no'l comprometessen a fer més cures i que per mala sort les esguerrás i llavó li vengués qualque mal resultat.

I aquells dos cossos, rics i plens, gaudiren de tota aquella riquesa ab sana pau i concordia, anys i més anys, i encara son vius si no son morts.

I al cel nos vegem tots plecats. Amén.

JORDI DES REGÓ

El Tractat d'Espanya ab França sobre el Marroc.

Com veys, publicam avuy el mapa des nord d'Àfrica que abressa tota sa pellerin-gada e zona d'influencia que Espanya ha de tenir an el Marroc segons es Tractat que acabam de fer ab sos francesos. An aquest mapa hi ha senyat lo que França mos regoneixia p'es tractat de 1902, que no s'arribá a firmar; lo que mos regoneixia pe' s'altre tractat de 1904, que no va tenir efecte, i lo que mos regoneix ara definitivament. Cada vegada mos ha regonegut manco i no eregueu que tota sa culpa sia de França. Té bona part de culpa Espanya, més ben dit, ets espanyols, i especialment es partits polítics, i entre tots es polítics, es qui están més carregats de culpa son es socialistes i es republicans. Mos explicarem: tenim la culpa tots ets espanyols porque no mos érem preocupats gens des nord d'Àfrica ni de la sort del Marroc, i fins mos rèyem des qui se'n preocupaven. De manera que dins Espanya s'opinió pública no demanava an es nostros Govern que fessen res respecte del Marroc, sino que més tost era contraria de que s'hi fés res ni s'hi pensás. De manera que s'opinió pública no tenia cap aspiració, cap ideal sobre intervenir i alicarmos an el Marroc. Mal era que ets espanyols estiguessen així ab tota aquesta cosa; pero molt pitjor era que hi estiguessen es partits polítics. Alguns homos superiors d'aqueys partits, vuy dir, des monárquics, tenien ses seues aspiracions i es seu ideal sobre s'acció d'Espanya an el Marroc; pero e-hu tenien ells tots sois; es seus partits, no. I si no quin partit espanyol tenia cap programa sobre el Marroc, si no era es programa, es pla de no ferhi res?

Si ses altres nacions haguessen fet lo meteix, manco mal; pero ses que hi tenien interessos, no tant com Espanya, prou que se'n preocupaven del Marroc, especialment Inglaterra i sobre tot França per lo d'Alger. França, ja molt prest, en vista des desgavell que reynava dins el Marroc se passa pe's escudeller d'aficars'hi, i de dursé'n una tapada tan grossa com li fos possible; pero massa comprenia que no hi poria pegar grapada esburbadament, sino salvant ses apariencies. Per aixó convidá Espanya per aficars'hi totes dues, i per durmóshi, mos oferia, l'any 1902, més formatge que pa. Llavo seria estada sa gran ocasió per trenre'n moita de raca; pero es Govern espanyol se trobá ab sa falta absoluta d'ambient, d'atmósfera dins s'opinió pública per intentar cap acció en el Marroc, i per tal empresa era indispensable es costat de s'opinió pública, que s'opinió pública s'hi manifestás favorable, e-hu demanás. Per aixó, l'any 1902, es Govern Espanyol no s'atreví a acceptar lo que França li oferia i li proposava. Sa causa de no aprofitar aquella gran avinentesa de fermos nostra una gran part del Marroc, va esser s'opinió pública d'Espanya, que dormia; varen esser ets espanyols, no es Govern.

Ses coses seguiren an el Marroc sempre pitjor, i França ab ses ganas sempre més fortes d'aficarse an el Marroc, posá l'Espanya entre s'espasa i sa paret; de manera que es Govern espanyol va compondre que qualque cosa s'hauria de fer sobre el Marroc, porque hi tenem Melilla i Ceuta; i si Espanya no se movia gens

respecte d'alló, s'esposava a perdrehi lo poc que hi tenia i deixar esposades ses nostros costes meridionals a un atac de sa nació que se fés seu el Marroc. D'aixó vengué es tractat secret d'Espanya ab França, que ja no mos volgué regoneixer tant de dret demunt el Marroc com l'any 1902, senzillament porque deya que Espanya no hi tenia gayre interés, que an ets espanyols tant les era com no los era lo del Marroc, i per lo meteix que Espanya havia de deixar fer a França dins el Marroc lo que li convengués an aquesta. Ab aixó Alemania hi volgué pegar sa seua cuperada en lo del Marroc; la cosa anava a embuyarse de mala manera, i se celebrá sa Conferencia d'Algeiras, que senyalá a França i a l'Espanya certes funcions de polícia dins el Marroc, i Espanya va adquiri certs compromissos, que l'obligaren a fer la guerra de Melilla l'any 1909, per capturar ses kábiles del Riff, que el Soldá o Emperador del Marroc les havia posat es cabreste demunt es coll. De manera que si Espanya, si es Govern espanyol, si En Maura, a's juliol de 1909, no hagués fet lo que va fer a Melilla, aquella guerra, que tots es seus contraris, lliberals i republicans, li criticaven tant, l'hauria feta la França, i França se seria ensenyorida del Riff, i ja hauriem pogut aplegar es trastets per fogir de Melilla i Ceuta, declarantmos impotents i anul-lats de figurar an es concert de ses nacions que pesen dins sa política mundial.

Idó bé, porque En Maura va fer aquella guerra, que no era més qu'un compromís d'Espanya, que si no la fa, seria estat es desastre d'Espanya, s'anul-lament, se deshonra d'Espanya, es Partit Lliberal i es republicans i es socialistes se tiraren demunt ell i li feren una guerra infame, criminal, antipatriòtica. Sa campanya que llavó se va fer contra En Maura per motiu d'aquella guerra, es una de ses infamies més horribles que se sien fetes an el mon; va esser un cas de traició a la Patria. Es republicans foren es caporals d'aquella campanya, i feren a Barcelona sa setmana trágica. Ab tot lo qual no foren més qu'uns instruments cegos, inverosímils de ses companyies africanistes franceses, uns instruments de sa política francesa, d'ets inimics d'Espanya; foren ab alló es republicans senzillament uns traydors a la Patria, foren lo més despreciable que pot esser una gent: carn venuda.

Ab aixó, aygué En Maura i pujaren es lliberals, i que feren aqueys a Melilla? ¿Abandonaren s'obra d'En Maura? ¿Que havien d'abandonar! La seguiren porque no tenien altre remey, i En Canalejas feu ocupar Larache i Alcazarquivir, segons lo convengut a sa Conferencia d'Algeiras; i a-les-hores republicans i socialistes se pronunciaren contraris de tot an aixó, i digueren dins aplecs i demunt periódics que ells no permetrien cap acció militar d'Espanya an el Marroc, que no deixarien embarcar ni un soldat cap a l'Àfrica ni despararhi un tir, porque

s'alsarien i farien bacó de tot lo existent, que enviarien sa Monarquia a fregir ous de lloca. En Canalejas se va sebre manetjar i enginyar per porer tirar endevant en lo de sa nostra acció militar an el Marroc, i republicans i socialistes no arribaren a fer res més qu'amenasses i amenasses. Llavo va esser que s'Obreretro Balear durant tres o quatre mesos publicá cada dissapte un article contra s'acció militar d'Espanya an el Marroc.

Llavo Alemania ocupá un port del Marroc, Agadir; França s'alsurá, naturalment, i comensaren unes negociacions que, gracies a Deu, acabaren en pau; i llavo hagueren de comensar ses negociacions de França ab Espanya per aclarir coses i quedar entesos a fi d'evitar topades i croixits de camella, que no convenien a cap de ses dues nacions. Aqueixes negociacions han durat fins ha poc, i han donat per resultat es Tractat que se firmá s'altre dia entre Espanya i França. Es francesos ara ja mos volfen regoneixer casi res; i sa diplomacia espanyola e-hu va haver de fer de tot per salvar lo que era indispensable per quedar bé noltros davant Europa. I fórem venturosos que Inglaterra mos va fer costat. ¡Pobres de noltros sense es costat d'Inglaterra!

I ¿sabeu quines raons presentava França principalment per no regoneixer-mos casi res an el nord d'Àfrica? Ido que Espanya no hi tenia cap interés ab posseir res an el Marroc, que Espanya no'n volia sebre res. I com a prova de tot aixó, citaven es francesos lo que deyen contra s'acció militar d'Espanya a l'Àfrica es republicans i socialistes espanyols, qu'ells donaven com a representants genuins des poble espanyol. Bé deyen es diplomátics espanyols que republicans i socialistes no eren es poble espanyol, sino una part només; pero es francesos replicaven que de totes maneres es partits populars espanyols no hi volien res an el Marroc, i que per lo meteix s'opinió pública estava dividida sobre aixó, i no era com a França, aont s'immensa majoria de sa gent volien s'acció militar an el Marroc i s'ocupació formal de tal imperi.

De manera que s'actitut militar des republicans i socialistes espanyols, contraris a s'acció militar d'Espanya an el Marroc, es estat una de ses dificultats més grosses qu'ha tengudes Espanya per conseguir ventatges ab aquest tractat que ses dues nacions acaben de firmar; aqueixa actitut de republicans i socialistes es lo qu'ha favorit es més francesos contra Espanya, porque mos regoneguessen manco estensió de terra an el Marroc, que no mos ne regoneixien l'any 1904 i l'any 1902.

¿E-hu veys ara de qui es sa culpa principal de que aquest tractat ab França no siga més favorable a l'Espanya?

Es qui tenen més poca culpa, son es Govern que hi ha haguts a Espanya. Sa culpa principal es de sa nació en general per la seua falta d'opinió sobre el Marroc, pero especialment es des partits polítics,

mancats casi tots d'orientació ab aquestes coses; i sobre tot sa culpa principalíssima es des republicans i socialistes, que son estats sempre ab aixó, tal volta sense temerse'n, uns traydors a la Patria i carn venuda.

Per acabar: aquest tractat qu'ara han firmat Espanya i França sobre el Marroc, es per Espanya tot lo ventatjós que se poria esperar, donada sa situació de ses coses. Molt més ventatges n'hauriera d'haver tretes per anar bé, pero no era possible treureles per lo abandonada qu'haviem tenguda noltros sa qüestió de l'Àfrica. De manera que encara mos es anat més bé que no poriem esperar. Encara som estats sortats, i mos trobam an es cas d'haverne de donar gracies a Deu.

E-hi ha que regoneixer que es Ministre d'Estat, En Garcia Prieto, e-hu ha fet molt bé i ha prestat vertaderament un gran servey a la Patria logrant aquest tractat ab França sobre el Marroc.

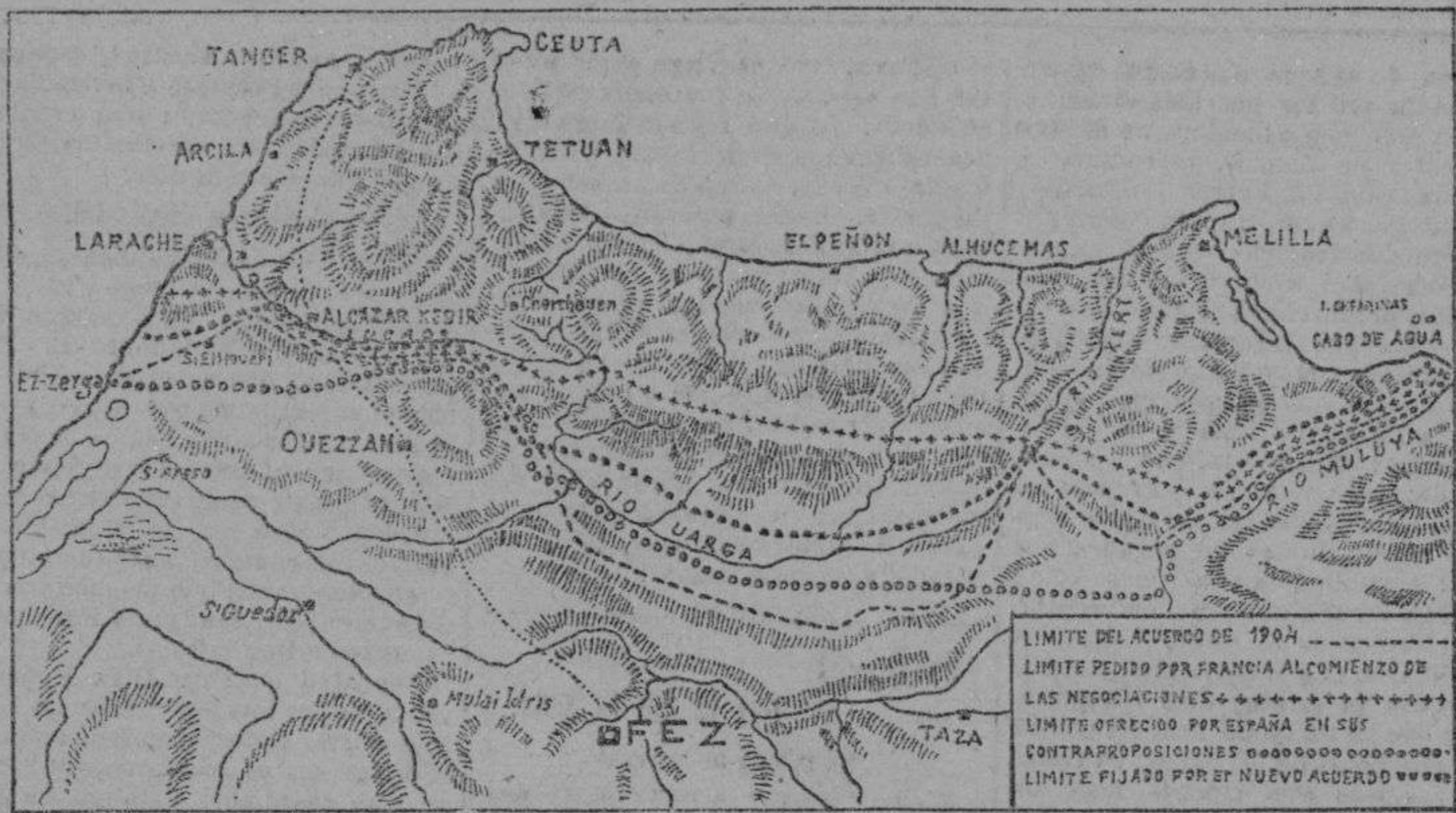
Aquest tractat será una gran cosa si Espanya el sap aprofitar, si Govern i partits polítics tenen patriotisme; i, sobre tot, si ets espanyols en general no dormen i endressen sa seua activitat cap an aqueixa zona del Marroc que França mos acaba de regoneixer.

E-hi ha molt de camp percórrer; Espanya en pot treure grans utilitats, si vol; pero hauria d'esser desteixinants'hi, fenthi s'aviona, treguents'hi es fret de peus. Així i sols així es pobles avensen i fan-hora per lloco cap a sa prosperitat, esplendor i benestar.

A «El Ideal»

Aquest confrare republicá mos dedica dissapte passat un article aont prova de «replicar» a lo que li contestárem, fa quinze dies; i hu fa d'una manera un poc estranya. Hem de creure que hu ha fet sense donarse'n conte, pero realment «replica» d'una manera que desfigura completament lo que noltros li diguérem, ja que diu que «rebutjarem ses imputacions» i «frases injurioses» que havíem «dirigides an es partit republicá ab motiu de s'assassinat d'En Canalejas».

¡A poc a poc, senyors de El Ideal! ¿Aont ferem noltros res d'aixó? Noltros lo que diguérem que ab tot quant havíem dit des partit republicá ab motiu de sa mort d'En Canalejas i totes ses altres vegades que l'hem atacat, execrat i anatematizat, mos referiem an es partit republicá que feu tant de maig dins tota Espanya des el setembre de 1868 fins dia 2 de janer de 1874; que desde fa una quinzena d'anys ha deshonrada i ensangrentada Valencia; que'n fa uns nou o deu que deshonra i botxinetja Barcelona; que va fer sa setmana trágica, qu'ha emparats, patrociniats i glorificats es criminals que tractaren d'assassinat el Rey i En Maura, i q



posaren de sa seua banda tot quant e-hi havia que fer per assassinarlos; que ha pres com a bandera un mestre i director de lladres, incendiari i assassins com En Ferrer i Guardia, fusellat per haver moguda i dirigida sa «setmana trágica»; que té com a representant i diputat seu En Pau Iglesias, predicador de s'atentat personal, sense que tal partit republicà haja protestat may de tal doctrina ni de cap de ses que defensaven i practicaven En Blasco Ibañez, En Ferrer i Guardia i En Lerroux, que sostenia allo de: *robau! calau foc! matau! forsa ses novicies!* De tot quant hem dit i repetit tantes de vegades des partit republicà qu'ha fetes totes aqueixes atrocitats, res hem rectificat ni rebutjat ni estam disposats a rectificarlo ni a rebutjarho. Lo que si diguérem fa quinze dies i repetim avuy que ab tot quant hem dit contra tals atrocitats de tal partit, en res ni per res mos som referits may an aquell partit republicà de que mos parlà dia 7 de desembre *El Ideal*, i que digué que «no vol la mort des qui no pensem com ell»; que «per pujar an es Poder» «no vol escampar ni una gota de sanc»; que «té per única arma de combat» «s'il·lustració general, s'educació des poble, sa grandesa de ses seues aspiracions, sa justícia des seus principis, es respecte a totes ses opinions, s'amor al proïsme»; que «lluny de sembrar odís i rancors, predica sa germandat universal». No d'aquest «partit republicà» no n'hem dit ni'n direm may res de mal, ni el combatrem ni l'anatematisarem, mentres sia com el pinta *El Ideal*. I si may n'hem dit res de mal d'aqueix «partit republicà», ¿com podem rebutjar cap «imputació» ni cap «frase injuriosa» que li hájem dirigida? Si no n'hi hem dirigida cap may, ¿com la podem rebutjar ni rectificar?

Avuy lo que direm, una altra cosa: ¿Aont es aqueix «partit republicà» que mos pinta *El Ideal*? ¿quins son es seus caporals? ¿qui el presideix? ¿quins representants té dins ses Corts? ¿Amb-e quins organismes conta dins Espanya? Feym aqueixes preguntes an es senyors de *El Ideal* perque sabem que si e-hi ha persones que professen ses idees republicanes així com les mos pinta an aqueixes idees *El Ideal*; lo que no sabem que tals persones sien tantes que formin i constituequin cap boldró, cap estol dins es partit republicà espanyol, ni que figurin entre ses moltes fraccions si esqueixos de tal partit. Esperam que es senyors de *El Ideal* mos ne donarán fites netes de ont devés caplleva aqueix «partit republicà» que ells mos pintaren tan bellament dia 7 de desembre i que se sembla tan poc a tots ets altres partits republicans que se donen a conèixer dins Espanya fa tants d'any pe' ses seues atrocitats, abominacions, escàndols, ignominies i horrors.

Lo que si mos estranya ferm es que *El Ideal* ara negui que sa «setmana trágica» de Barcelona i demés poblacions catalanes la fessen es republicans. ¿Vol dir no va esser cosa des republicans? ¿Per qué, idò, es republicans l'han defensada sempre? ¿Que eren més que republicans tots es qui hi posaren ses mans? Senyors de *El Ideal*, si vos posau ara a negar s'evidecia, no podem seguir discutint amistosament; haurem de treure noltros sa massota i ferla navegar a discreció.

Confessa *El Ideal* que no ha vista cap sentència de mort firmada de cap inquisidor; pero diu que l'Inquisidor donava sa sentència declarant heretge tal o qual, i que llavò es jutge civil aplicava tal sentència, fent de botxi, matant aquell declarat heretge.—Aquí, senyors de «*El Ideal*» tampoc no acabau de dir ver. L'Inquisidor no feya més que declarar heretge tal o qual, ei efectivament lo

hi trobava, ara es jutge civil no es ver que «aplicás sa sentència de l'Inquisidor». Lo que feya es jutge civil era aplicar an es declarats heretges ses lleys civils, que s'Estat civil, no l'Esglesia, havia posades, condemnant a mort ets heretges. Per lo meteix cap intervenció ni responsabilitat tenia l'Inquisidor ab sa mort i execució d'ets heretges.—Per lo meteix, senyors de «*El Ideal*» no treya portal a carrer ni venia a lloc lo que féreu voltros dia 7 de desembre d'anar a retreure si l'Inquisidor «era es catòlic que matava». Dient això vos n'escapà una de mentida com unes cases. No hu fariem aposta, pero vos escapà, desgraciadament.

En-Bri-Fi

que hi diu sa sena.

Es remey an es mal

S'altre dissapte acabavem ses nostres reflexions sobre sa gran qüestió de s'Associació de Mestres d'Escola, demanant a veure si hi havia altre remey que no fos es de associarse ab sos socialistes, i contestàvem que sí, que n'hi havia, i d'aquest remey hem de parlar avuy.

¿Quin es aquest remey? Idò, es s'associació des mestres, pero no baix des jou feixuc i tiranic d'En Pau Iglesias, sino tot a l'envers, fugint d'ell com del dimoni.

S'associació que es mestres haurien de fer, es una associació essencialment professional, això es, de defensa i restauració de sa digníssima classe an-e que perteneixen.

«Junyir es pervindre des magisteri a un partit polític qualsevol sia, i més si es es socialisme, ha dit fa molt poc temps es Cardenal Aguirre, es anarse'n per tiranyos perillosos ferm, i retrassar s'hora de s'èxit. Una instrucció qu'es nacional, si no vol que la mirin ab mal uy, si no vol esser discutida i veure mancabar es seus prestigis, no s'ha d'entregar fermada de mans i peus a un partit polític determinat.»

«En té de raó, l'Eminentíssim Cardenal de Toledo, quant diu aqueixes paraules; tanta en té que se pot dir que ab aquestes paraules qu'hem copiades, bé se pot dir que hu endevina de ben de veres.»

Ses associacions fundades per defensar un ofici o una professió s'han de deixar estar sa política; si no, son mortes abans de néixer; s'han de moure dins una esfera superior a sa política, per poder utilitzar, es dia que convenga, es servicis de qualsevol partit sia es que governi.

¿Que té que veure sa política ab sa formació des mestres, ab son benestar material, ab so millorament de ses escoles, ab sa bona ensenyansa, ab sos prestigis de sa classe, ab s'aument de saldada, ab sos sistemes pedagògics o d'ensenyansa, ab so retir en cas d'inutilitat física o mental o per veyesa?

Voldria que m'ho diguessen, tants com n'hi ha que xerren p'es colzos i fandiscursos i emblanquinen es qui los escolten parlantlos de que tal o qual partit, tal o qual forma de govern es sa qu'ha de fer progressar sa cultura i l'ha de dar es benestar an es Mestres.

Quatre..... vius son ells, que no cerquen més que ferse seus aqueys nobles fills des trebay intel·lectual, d'aqueys formadors de sa joventut que mereixen més respecte i més consideració i sobre tot més bona fe per part des qui tant maretgen en sa sena xèxera felaguera i sense cap ni peus.

Per sort nostra, es Mestres son una classe de sa socledat, ilustrada, conscient de s'importàntissim paper que desempeya dins sa nostra Patria i no se deixa abeurar ni seduir.

Mereixen sa nostra més coral enho-

rabona aqueys Mestres espanyols qu'han sabut rebutjar s'invitació des socialistes malenats, i han contestat tan dignament an aquelles invitacions de que parlàvem fa dies.

Un mestre digníssim.

E-hu es especialment, sense que per això volguem rabaixar es mérits de negú, es digníssim mestre normal de Valladolid «D. Pere Diaz Muñoz» que va esser aquell estrenu i valent homo que sabé aixecarse dins sa «Casa des Poble» de Madrid i protestar cuantra es projecte des seus enganats companys de Albarracín, fent veure que es Magisteri espanyol era contrari an aqueix movimenta revolucionari, que promou tan indignament i ab tant mala intenció es funestíssim Pau Iglesias.

Per això D. Pere Diaz Muñoz ha rebut de per tots ets endrets d'Espanya cartes encoratjadores, animantlo a que sia es que promoga i formi sa gran Associació catòlica de Mestres espanyols.

Sa carta des Cardenal Aguirre

Pero sobre totes ses cartes qu'ha rebudes el senyor Diaz Muñoz es digna de que'n parlem més a pedres menudes, sa que li envià l'Eminentíssim Cardenal Aguirre, Primat d'Espanya, i de la qual ja n'hem citat un paragraf més amunt.

Es molt llarga, i per això no la traduím tota, pero volem oferir an es nostros lectors es tros aont el savi Cardenal defensa es per que s'associació de Mestres ha d'esser catòlica.

Lletgiuho, i no'n perdeu paraula; son totes or finíssim:

«Mes així com jo trec defora sa política, defens sa Religió. Es catolicisme no es un partit; está part demunt tots es partits, i ab tal que aqueix no neguin, ni malmenin sa doctrina catòlica, tots caben dins es Catolicisme. I com sa Religió catòlica es de s'Estat, i es també aquella en la qual volem es pares que sien educats es seus fills, i, per altra part, es sa única que, estant en possessió de sa veritat, pot proporcionar a s'homo una educació, se comprèn que ab sos seus principis s'han d'inspirar ses associacions que es Mestres constituequen.»

«Es una gran sort que casi tot ells professen sa Religió catòlica, i es natural que no vulguen prescindir d'aquestes idees, que han de informar tots ets ordes de sa vida, tant individual, com colectiva, com social.»

¿Que trobau an això?

¿Que se'n venguen ara aqueix malenats socialistes a dir an es Mestres:— Veniu ab noltros!—Passa foral els de dir es Mestres, lo mateix que hu deim a un ca rabiós quant mos vé a mossegar... encara li solem fagegir una cosa a sullá... Idò, lo mateix pertoca fer ab aqueix noinguns de socialistes...

J ara escoltau

EN VERA-VEU

Una objecció vulgar

May havia parlat es nostro paperot anarquista contra es Ministres de l'Esglesia Catòlica amb una forma tan indigna, tan injusta, tan descarada, tan endiablada com s'altre dissapte, quant acusava es capellans d'una dolentia inaudita, d'esser codiciosos, avars, opulents, explotadors, sensuals fins a s'estrem. May havia mentit ni exagerat ni calumniat am tanta desvergonya.

Tal volta es silenci, es despreci, seria sa millor resposta a ses bajanades d'«*El Rayo*»; empero, ja que no volem callar, li farem algunes reflexions sobre això.

1.^a Que es falsíssim que es capellans sien lo que diu «*El Rayo*». Si qualque vegada s'es succeix un escàndol, es estat un cas raríssim, i ja se sap que una

oronella no fa estiu i que no hi ha regla sense excepció.

2.^a Que si qualque vegada succeix una de ses coses de que «*El Rayo*» parla, lo primer que ha de considerar tota persona honrada es que es capellans no son d'altre lleyam qu'es demés homs; que ells, com tothom tenen flaqueces, que se noten precisament més que demunt ses altres persones per sa gran escelsitat de s'Estat sacerdotal.

3.^a Que qualsevol qui tenga sentit comú, judicará de sa qualitat de s'abre, en es nostro cas, d'es clero, no per sa fruita podrida que será cayguda de s'abre, sino per sa fruita sana i abundantíssima qu'em-belleix es ramatge de tal abre. Així idò si tenim una mica de seny, judicarem de l'Esglesia de Deu, no p'es pocs dolents que hi haja dins ella que no vagen p'es eami dret, sino per aqueys incontables sacerdots qui cada dia donen an el mon proves de virtut i santetat i que imiten d'aprop el Bon Jesús.

4.^a Fins i tot podem suposar per un moment qu'es capellans son tan dolents com diu «*El Rayo*». Empero ara deym noltros: ¿Quant ni aont, o anarquistes d'«*El Rayo*», l'Esglesia ha manat a ningú que conformi sa seua conducta am sa conducta des capellans? Ella, l'Esglesia, no ensenya ni proposa an es pobles més exemple que Jesucrist: i aqueix mateix, i no altres es s'exemple des capellans. ¿Perventura e-hi ha nígu que l'hagen batiat en nom des capellans? Ell es capellans no son més que ministres, criats d'Aquell qui va fundar a la terra sa Religió Cristiana per bé d'ells i de s'humanitat in totum! Ell es capellans, lo meteix que qualsevol cristià, haurán de donar conte ben estret, des seus actes! En relació am sos feels, es capellans son ni més ni pus que instruments: instruments per predicar, per catequisar, per absoldre, per estremunciar... ¿Aon vos ne veniu, idò, voltros a fermes es saluct respecte de sa conducta des capellans, quant aquesta conducta no danya en res ni per res sa sublimitat, sa puresa de sa Religió? Sa Religió es bona, boníssima, celestial, salvadora, no precisament per sa bondat des seus ministres, sino per ses seues ensenyansas, per sa seua moral, per seu fundador, p'es seu fi.

Secció local

Segueixen fent es clot de sa font artística que hi ha d'haver anes cap demunt de sa plassa de «*Na-Camei-la*». Diuen que aqueixa font será tan garrida.

Ses Matines anaren de lo millor a l'esglesia Parroquial, an es «*Convent*», a Fartáritx i a ses «*Monges de la Caridad*». E-hi acudí gran gentada. E-hi hagué Sibilla a la Parroquia i an es «*Convent*».

I es dia de Nadal a vespre cantaren sa Sibilla a s'esglesia de la Sagrada Família i a l'Hospital.

Casi tothom de Manacor havia posat a sa Joya de Madrid; i casi tothom ha tret, venturosament. Es estada una sort grossa. Com se moriren tots es beneyts s'any de sa neu.

Ses obres des «*canal des port*» segueixen endevant. Sa «*costa de sa Font-Nova*» quedarà molt endolsida.

Es casar ha tenguda molta de pressa a Manacor aqueys darrer mesos. Dinau que s'han volguts casar abans d'acabar s'any per legir de l'any 18, perque eren que l'any 18 será un mal any. ¡Ja n'hi ha de bobianeria i de blayura p'el mon! ¡Deuse'n apia!

Diuen que s'Ajuntament vol anomenar es llums d'electricitat que ha p'es carrers, fins que n'hi hage el doble qu'ara. Amén que sia així.